

Звіт
за результатами онлайн-опитування
здобувачів першого (бакалаврського) та
другого (магістерського) рівнів вищої освіти
першого року навчання в СумДПУ імені А.С. Макаренка

Метою дослідження було визначення причин отримання вищої освіти та вибору спеціальності, досягнення здобувачами якісних результатів під час вступної кампанії, вивчення рівня адаптації першокурсників до умов навчання та їх бажань брати участь в позанавчальній діяльності тощо. Моніторинг проходив з 22 вересня по 6 жовтня 2025 року відповідно до календаря моніторингових заходів на 2025-2026 навчальний рік.

Опитування проводилось анонімно з використанням Google-форм. Кількість респондентів – 246 осіб (здобувачі вищої освіти першого року навчання всіх навчально-наукових інститутів/факультетів Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка), із них 137 (55,7%) - здобувачі, що навчаються на першому (бакалаврському) рівні та 109 (44,3 %) опитаних - здобувачі, що навчаються на другому (магістерському) рівні.

Найбільша частка здобувачів освіти першого та другого рівнів, що взяли участь в опитуванні, є студентами Навчально-наукового інституту педагогіки та психології (53,7 % опитаних респондентів).

Результати опитування показали, що переважна більшість першокурсників у 2025 році подавали документи на конкурсний вступ до одного навчального закладу (57,5%), але при цьому частка магістрів, які визначилися відразу із вибором навчального закладу більша за частку першокурсників першого (бакалаврського) рівня вищої освіти і складає 77,1 %. Ця тенденція є постійною та спостерігається з минулого навчального року.

Варто зазначити, що половина опитаних першокурсників першого (бакалаврського) рівня вищої освіти подавали документи на вступ відразу до 2-4 навчальних закладів (про це зазначило 50,4% опитаних першокурсників-бакалаврів).

Слід зазначити, для 72,3% опитаних, що здобувають освіту на бакалаврському рівні, принциповим було питання вступу саме до Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, хоча вони подавали документи для вступу до різних закладів вищої освіти. Для магістрів першого року навчання також принциповим залишається вибір навчального закладу (на вибір СумДПУ імені А.С. Макаренка для навчання вказали 81,7 % опитаних першокурсників-магістрів). Це є свідченням високої мотивації до навчання здобувачів вищої освіти на педагогічних спеціальностях та високу

довіру до якості освіти, яку можна здобути в Сумському педагогічному університеті. При цьому дана тенденція спостерігалася і в минулому навчальному році.

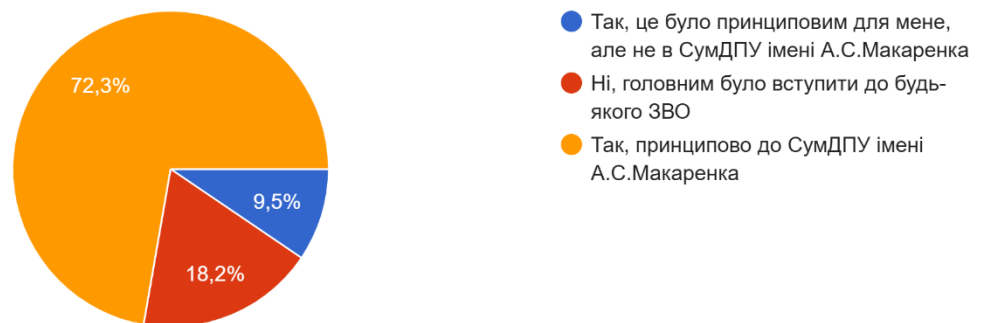

Рис. 1. Розподіл відповідей про вибір ЗВО при вступі серед студентів першого рівня вищої освіти.

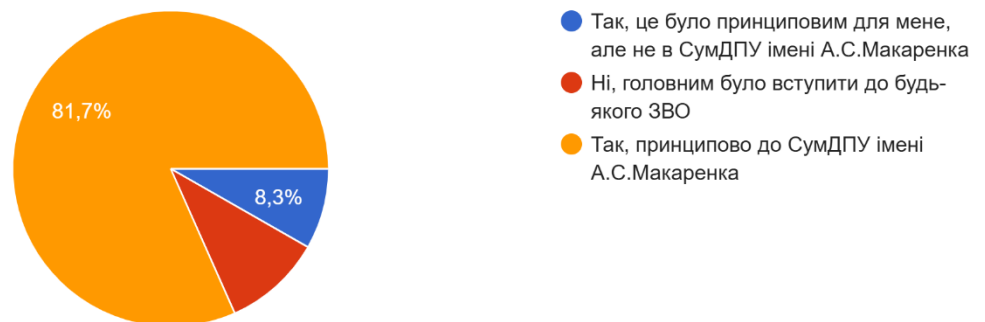

Рис. 2. Розподіл відповідей про вибір ЗВО при вступі серед студентів другого рівня вищої освіти.

Слід також зазначити, що для здобувачів освіти пріоритетним був не тільки вибір навчального закладу (СумДПУ імені А.С. Макаренка), але й факультету та спеціальності, за якою вони зараз здобувають освіту (на це вказали 81% опитаних першокурсників). Також у порівнянні з першокурсниками-бакалаврами у першокурсників-магістрів відсоток пріоритетності спеціальності вищий і складає 89 %. Отримані результати дають змогу оцінити високий рівень усвідомлення вибору спеціальності для студентів першокурсників всіх рівнів.

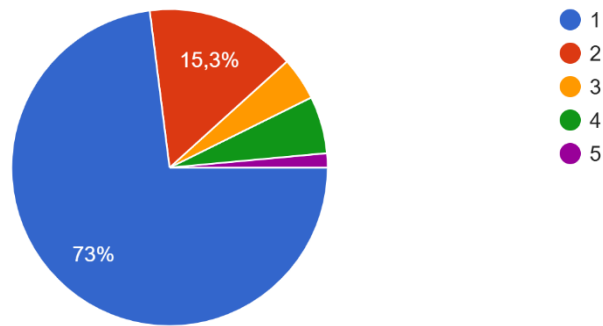

Рис. 3. Розподіл відповідей про пріоритетність обраної спеціальності при вступі серед студентів першого рівня вищої освіти.

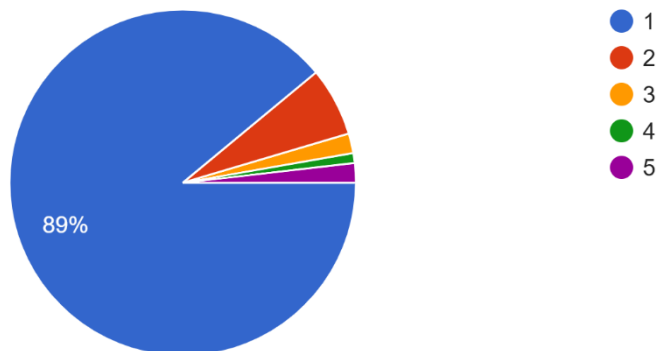

Рис. 4. Розподіл відповідей про пріоритетність обраної спеціальності при вступі серед студентів другого рівня вищої освіти.

Показовою є інформація щодо електронної системи вступу в Україні: 92,6% опитаних студентів зазначили, що у них були відсутні труднощі із системою електронної подачі заяв при вступі, при цьому пріоритетним джерелом отримання інформації про правила вступу до СумДПУ імені А.С. Макаренка був офіційний сайт університету (на це вказали 61,3% опитаних). У студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти актуальними джерелами інформації щодо вступу в університет були: інформація від знайомих, друзів (36,5%), матеріали приймальної комісії Університету (35,8%), загальний пошук в мережі інтернет (33,6%). Студенти другого (магістерського) рівня вищої освіти послуговувалися також, крім названих, порадами знайомих викладачів університету (33 %).

При цьому більша частина опитаних студентів (87,4%) користувалися офіційним сайтом університету для уточнення правил вступу. І в цілому їм було достатньо поданої на сайті інформації. При цьому 2,2% опитаних респондентів (це тільки опитані першокурсники першого (бакалаврського) рівня вищої освіти) вказали на не достатньо зручне розміщення інформації на сайті (її розгалуженість або складність пошуку). Зокрема вступниками не знайдено інформацію за такими запитами: *"Скільки бюджетних місць виділено*

на спеціальність", "В якому форматі здійснюється очне навчання", "Детальної інформації саме для вступу", "Перелік дисциплін, які вивчаються", "Про творчий конкурс". Але, не дивлячись на ті труднощі, для 85,4 % опитаних була одразу зрозумілою система розподілу пріоритетів обраних спеціальностей для вступу у 2025 році, при цьому частка визначеності із вступом була більшою у магістрів і становила 92,7%.

Серед соціальних мереж, якими користувалися першокурсники для пошуку інформації про спеціальність, за якою вони наразі навчаються, були: Google, Instagram та Facebook, про те перше місце серед месенджерів посідає Telegram. При цьому серед інформації, яку шукали першокурсники в пошукових інтернет-ресурсах, респонденти зазначають:

- офіційну сторінку інституту/факультету – 81,8 % респондентів;
- будь-яку інформацію про життя факультету, на який збиралися вступати – 36,8 %;
- сторінку органів студентського самоврядування – 9,5 %;
- неформальні сторінки студентів, що навчаються на обраній спеціальності – 5,4 %.

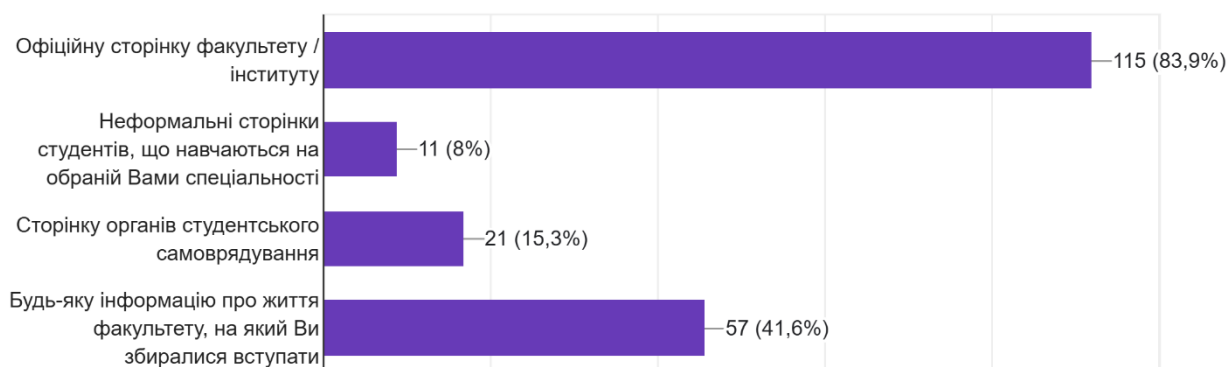

Рис. 5. Розподіл відповідей щодо пошуку інформації в соціальних мережах серед студентів першого рівня вищої освіти.

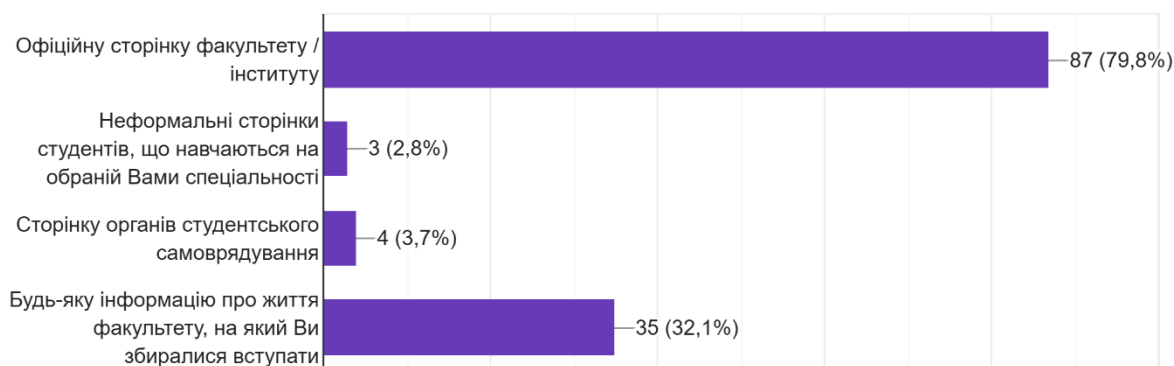

Рис. 6. Розподіл відповідей щодо пошуку інформації в соціальних мережах серед студентів другого рівня вищої освіти.

Серед основних причин вступу до СумДПУ імені А.С. Макаренка респонденти зазначають такі (у порядку спадання пріоритету):

- наявність бажаної спеціальності – 80,9%;
- можливість отримання якісної освіти - 61,6%;
- рейтинг, престиж та статус СумДПУ імені А.С. Макаренка - 37,8%;
- можливість отримати престижну професію - 27,9%;
- поради родичів або друзів - 27,4%;
- наявність пільг при вступі- 8,3 %.

Варто зазначити, що пріоритетність причин вступу у 2025-2026 році збігається з минулорічним розподілом.

Аналізуючи особливості мотивації отримання вищої освіти серед здобувачів вищої освіти, маємо такі результати:

- 66,7 % респондентів прагнуть загалом бути освіченою особистістю;
- 55,9% здобувачів вищої освіти хочуть розвивати власні ідеї та думки;
- 54,2% респондентів навчаються, щоб отримати цікаву роботу;
- 51,8 % студентів прагнуть отримати гарну академічну освіту;
- 44,9 % здобувачів вищої освіти прагнуть допомагати іншим людям (цей показник у порівнянні з минулим роком зменшився на 6%);
- 34% опитаних прагнуть мати надійний прибуток (цей показник у порівнянні з минулим роком зменшився на 13,1%);
- 38,7 % опитаних мають на меті сприяти розвитку суспільства;
- 29,8 % респондент прагнуть отримати високу соціальну позицію.

Менш вираженими є причини виїхати з власного міста/села (2,2%), не йти до армії (3,2%) та не відставати від друзів (1,5%).

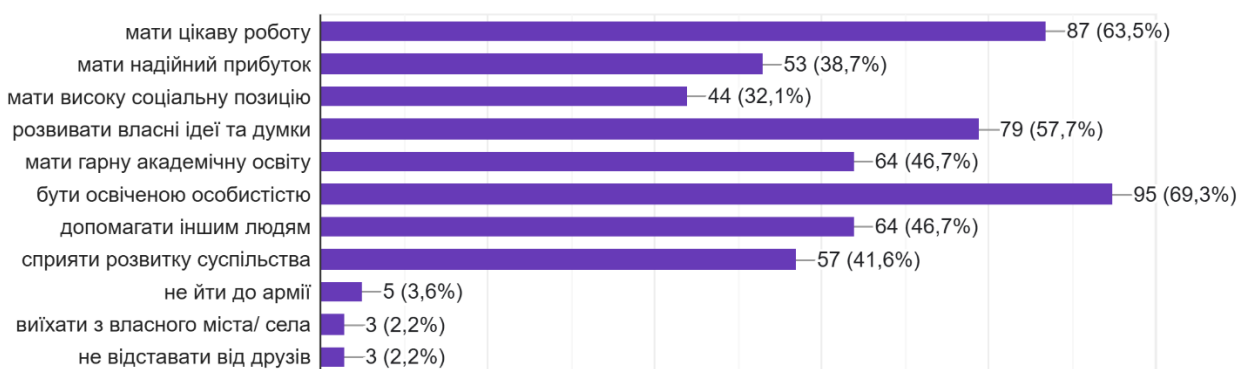

Рис. 7. Розподіл відповідей про причини отримання вищої освіти серед студентів першого рівня вищої освіти.

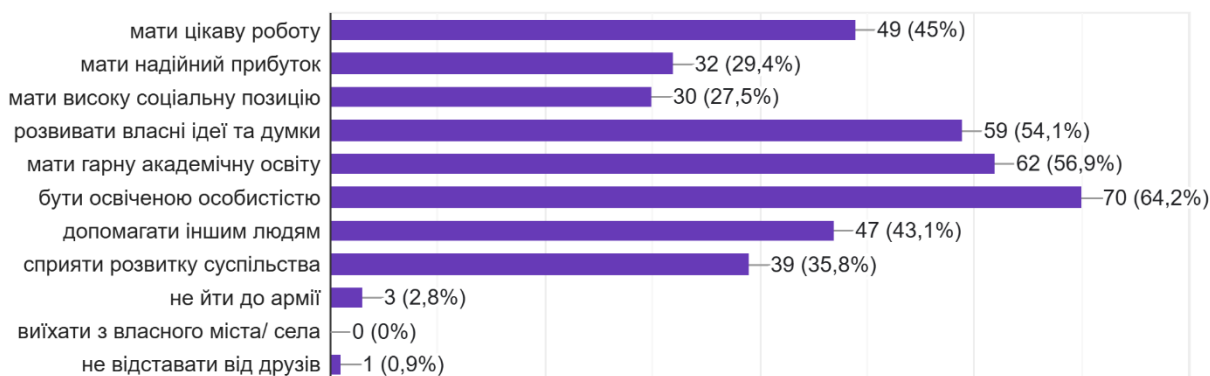

Рис. 8. Розподіл відповідей про причини отримання вищої освіти серед студентів другого рівня вищої освіти.

Серед чинників, що найбільше вплинули під час обрання спеціальності (потрібно було обрати не більше трьох із запропонованого списку), респонденти зазначили у порядку спадання пріоритету наступне:

- особисту зацікавленість саме в цій спеціальності – 83,7%;
- власні здібності – 39,2% ;
- гарні перспективи мати постійну та надійну роботу – 28,5% (цей показник у порівнянні з минулим роком зменшився на 11,5%);
- покликання – 28%;
- бажання навчатися саме в СумДПУ імені А.С. Макаренка – 25,6%;
- гарні перспективи стати важливою (впливовою) людиною у майбутньому – 15,8% ;
- широкий вибір професій після завершення навчання – 12,7%;
- престиж професії в суспільстві – 9,2% (цей показник у порівнянні з минулим роком зменшився на 5%);
- вплив батьків, родичів, друзів, вчителів тощо 5,6%;
- припущення щодо відсутності труднощів при навчанні – 5,1 % ;
- висока оплата роботи за цією спеціальністю і відповідно на вибір спеціальності вплинули батьки, родичі, друзі, вчителі тощо – 4,5%;
- неможливість вступити до іншого ЗВО або на інший факультет – 3,8%;
- маленький конкурс при вступі 2,7%.

Варто зазначити, що перші шість позицій із перерахованого списку збігаються з минулорічним розподілом.

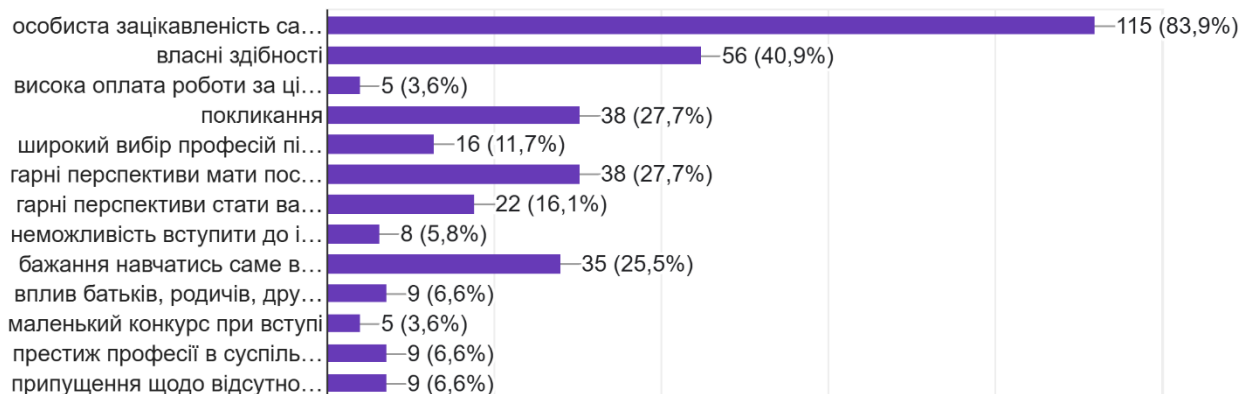

Рис. 9. Розподіл відповідей про чинники, що вплинули на вибір спеціальності серед студентів першого рівня вищої освіти.

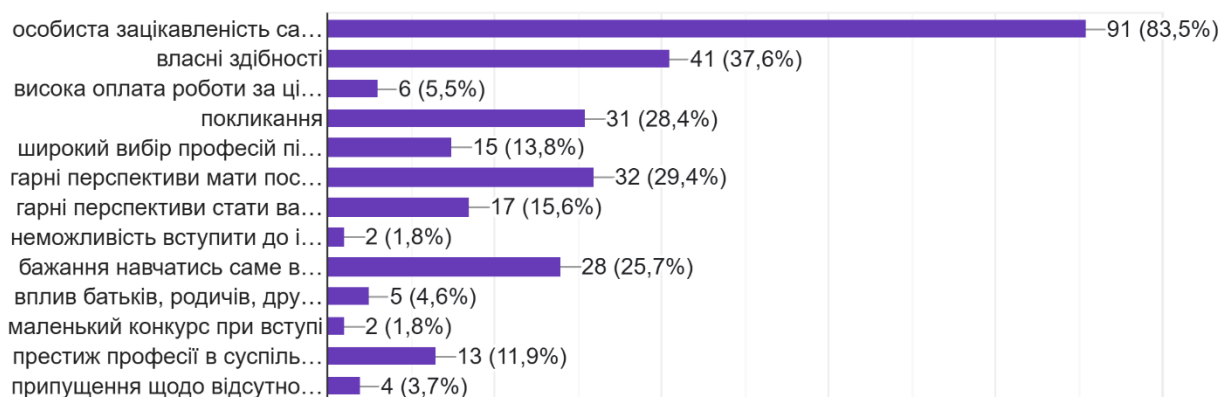

Рис. 10. Розподіл відповідей про чинники, що вплинули на вибір спеціальності серед студентів другого рівня вищої освіти.

З метою з'ясування напрямків залучення першокурсників до позанавчальної діяльності здобувачам було запропоновано обрати актуальні для них способи проведення вільного часу. Найбільш популярними виявилися:

- спілкування, прогулянки з друзями, рідними, близькими (58,6%) (цей показник у порівнянні з минулим роком зменшився на 11,4%, що може бути пов'язано з безпековою ситуацією в регіоні);
- заробляння коштів (37,1 %);
- спорт, туризм (36%); читання художньої літератури (35,6%);
- перегляд кіно/телепередач, спілкування у соціальних мережах (33% та 32,9%), творчість, мистецтво (музика, малювання, участь у творчих колективах тощо) (28,3%);
- додатковою освітою (вивченням мов, освітні курси) (25,3 %);
- відвідування культурних заходів (театрів, концертів) (13%);
- соціальні проекти (благодійність, волонтерство) (10,7%);
- комп'ютерними іграми (10%);

- науковою діяльністю (МАН, участь в олімпіадах, гуртки) (5,8%);
- відвідуванням клубів, дискотек, барів (3,2%).

При цьому після спілкування у першокурсників бакалаврського рівня вищої освіти на другий план виходить творчість та спілкування у соціальних мережах, а у першокурсників магістерського рівня вищої освіти - заробляння коштів, для яких відкрите питання щодо пошуку першого місця роботи, формування та розвиток фінансової самостійності. Такі ж самі результати отримали і в минулому навчальному році.

Серед напрямів позанавчальної діяльності університету різних рівнів, у яких першокурсники хотіли б взяти участь, опитані респонденти зазначили як першочергові наступні:

- 33,9% – соціально спрямована діяльність (благодійність, волонтерство) (ця позиція вийшла на перший план як і в минулому навчальному році);
- 29,4 % – мистецька діяльність (творчі гуртки і об'єднання, святкові концерти, конкурси);
- 23 % – спортивні заходи (секції та гуртки, спортивні змагання);
- 14,8 % – наукова діяльність (конференції, наукові гуртки або об'єднання, відкриті лекції) (ця позиція збільшилась на 5,7% порівняно з минулим навчальним роком);
- 11,3 % – студентське самоврядування, робота в студентських ЗМІ.

На жаль, 26,7% респондентів зазначили, що не мають бажання брати участі у позанавчальній діяльності. Однією з причин цього може бути психологічний стан студентів, пов'язаний із повномасштабним вторгненням та тривалі дистанційне навчання.

Частина питань анкети стосувалася адаптації студентів-першокурсників до навчального процесу в Університеті. Так, здобувачі вищої освіти отримують потрібну інформацію щодо навчання (у порядку спадання відсотків вибору):

- від викладачів та методистів – 74,9% опитаних;
- від старости чи одногрупників – 61,1%;
- із сайту свого факультету (інституту) – 41% (цей показник у порівнянні з минулим роком зменшився на 13,3%);
- від секретаря деканату / директорату – 28,5% (цей показник у порівнянні з минулим роком збільшився на 7,6%);
- із соціальних мереж, де є окремі групи певної спеціальності – 21,5%.

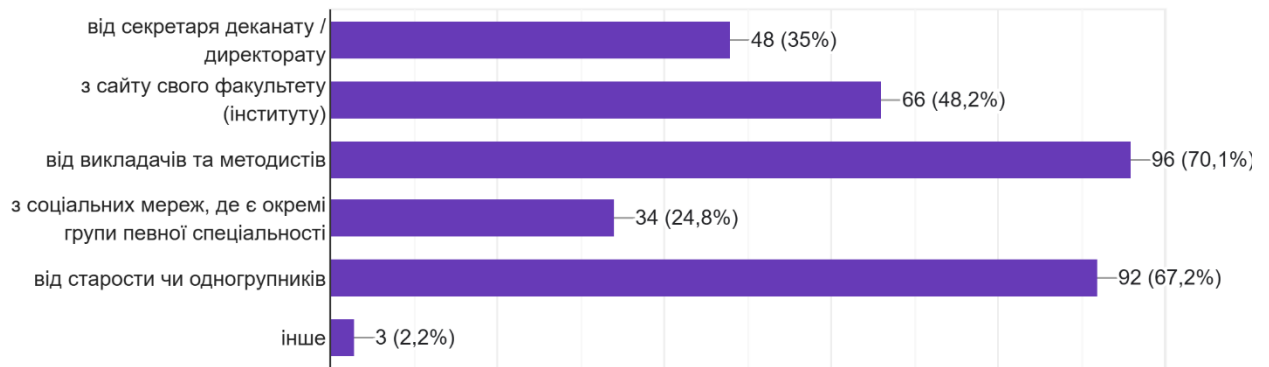

Рис. 11. Розподіл відповідей про джерела отримання інформації щодо навчання серед студентів першого рівня вищої освіти.

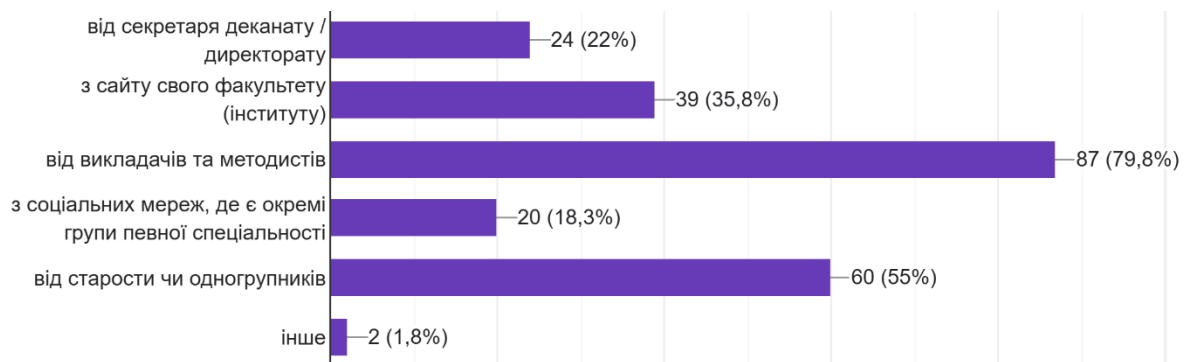

Рис. 12. Розподіл відповідей про джерела отримання інформації щодо навчання серед студентів другого рівня вищої освіти.

Важливо зазначити, що під час навчання для половини першокурсників всіх рівнів вищої освіти інколи виникали проблеми при користуванні платформою Moodle (на це вказали 52,2 % респондентів). При цьому більше проблем виникало у першокурсників бакалаврського рівня вищої освіти (54%). І це не дивлячись на те, що 75,8% опитаних студентів зазначили про пояснення викладачами структуру курсу, розташованому на Moodle, та особливості роботи з ним. На противагу цьому, 66,1% студентів першого року навчання не мали проблем у користуванні електронним кабінетом (цей показник у порівнянні з минулим роком збільшився на 7,9%).

Оскільки навчання відбувається дистанційно через воєнний стан, то лише трохи більше третини респондентів доволі тісно спілкуються між собою (39,8% - цей показник у порівнянні з минулим роком зменшився на 15,5%), третина студентів спілкуються виключно під час занять, решта - в основному під час занять та позанавчальних заходів (26,2% опитаних- цей показник у порівнянні з минулим роком збільшився на 10%).

В основному, якщо говорити про адаптацію здобувачів освіти магістерського рівня, то трохи більше половини студентів без особливих складнощів призвичаїлися до системи організації навчання в СумДПУ імені

А.С. Макаренка, бо продовжують навчання в зазначеному ЗВО, а от у 14,7 % респондентів виникали труднощі в адаптації, хоча цей показник у порівнянні з минулим роком зменшився на 12,4%.

Загальні результати опитування здобувачів освіти першого року навчання показали високий рівень мотивації студентів до навчання та високий рівень усвідомлення вибору спеціальності.

З урахуванням даних моніторингу та зроблених зауважень пропонується:

1. Структурним підрозділам університету, кураторам академічних груп, викладачам постійно надавати інформаційну, консультативну, організаційну та соціальну підтримку першокурсникам.

2. Продовжувати здійснення психологічної підтримки здобувачів вищої освіти, залучати студентів першого курсу до організації та проведення різноманітних заходів на згуртування колективу.

3. Студентському самоврядуванню провести консультативні зустрічі з першокурсниками з метою залучення останніх до органів студентського самоврядування Університету.

Фахівець ЦЗЯВО

Олена Мичкіна

Начальник ЦЗЯВО

Оксана Одінцова